

A második világháború kitörésével drámaian megnőtt a KEOKH feladatköre és felelőssége a menekültek tömeges beözönlése miatt. Amikor Magyarország is belépett a háborúba, majd Magyarországtól északkeletre jelentős ukrán területek kerültek magyar katonai közigazgatás alá, terv készült, hogy a hontalan zsidókat az újonnan „felszabadított” területekre telepítsék ki. Az ötlet Martinidesz Ödöntől, a KEOKH egyik főnyomozójától és dr. Kiss Árpád rendőrtanácsostól származott.²⁷ Mindketten megrögzött antiszemiták voltak, akikről mindenki tudta, hogy elégedetlenek Keresztes-Fischer Ferenc belügyminiszterrel, amiért túlságosan jóindulatú a zsidók, kivált a zsidó menekültek iránt.²⁸ Elkésérítette őket, hogy a miniszter „zsidóbarátságával” tüntető hálátlanságot tanúsít a Harmadik Birodalom iránt, ahelyett hogy nagyra becsülné azt a segítséget, amelyet 1938–41 között a területi revízió eredményes végrehajtásában nyújtott Magyarországnak.²⁹ Martinidesz és Kiss tervüket Kozma Miklósnak nyújtották be, aki 1935. március 4-től 1937. február 3-ig Gömbös, majd Darányi kormányában töltött be belügyminiszteri tisztséget, és aki Horthy bizalmasaként akkor Kárpátalja kormányzói biztosa volt.

A „hontalan” zsidók összefogdosása és deportálása. A két szerző a „lenygel és orosz zsidók” kiűzésének elgondolását azzal indokolta, hogy a magyarországi zsidóellenes intézkedések következtében a hontalan zsidók nem tudnak elhelyezkedni, viszont Galíciában új életet kezdenének. Kozmát valósággal lázba hozta az ötlet, és haladéktalanul tájékoztatta róla Werth Henrik vezérkari főnököt, valamint Bartha Károly honvédelmi minisztert. A két németbarát katona osztotta Kozma lelkesedését. Werth előterjesztéssel fordult Horthyhoz, s a kormányzó, valamint Bárdossy azonnal egyetértett a tervvel. Bárdossy június végére minisztertanácsi ülést hívott össze e tárgyban, amelyre a vezérkartól Werthet és László Dezsőt, továbbá Kozmát hívta meg. A minisztertanács úgy határozott, hogy „minden kétes állampolgárságú egyént ki kell utasítani Kárpátaljáról, és át kell adni őket a kelet-galíciai német hatóságoknak”³⁰. Kozmát bízták meg a terv végrehajtásával, bár az túlmutatott Kárpátalja határain. A lebonyolítás technikai részleteit a csendőrség részéről Kricsfalussy-Hrabár Endre alezredes és Ághy örnagy, valamint a kárpátaljai határrendőrség főnöke, Meskó Arisztid dolgozta ki. A vezérkarnál szolgáló Sáska Elemér ezredes állítólag egyeztetette a terveket a Gestapóval.³¹

A kabinetben állítólag egyvalaki ellenezte a tervet: Keresztes-Fischer, s ő tiltakozott is ellene. De véleményét nem vették figyelembe. A minisztertanács tagjaira meggyőzően hatott az az érv, hogy a zsidókat csupán azért teszik át Galíciába, mert ott munkát és megélhetést találnak, de nem